

Mestské zastupiteľstvo v PEZINKU

dňa : 24.02.2022

bod. č.11

11. Vyhodnotenie sociálnej starostlivosti v meste za rok 2021

PREDKLADÁ : RNDr. Mário Ležovič, PhD., MPH, vedúci oddelenia soc. starostlivosti
SPRACOVALI : RNDr. Mário Ležovič, PhD., MPH, vedúci oddelenia soc. starostlivosti
Mgr. Adriana Strečanská, vedúca zariadení sociálnych služieb
Mgr. Jana Juríkovičová, oddelenie soc. starostlivosti
Mgr. Adriana Záhradníková, oddelenie soc. starostlivosti
Mgr. Lucia Nagyová, oddelenie a soc. starostlivosti

Stanovisko Komisie sociálnej starostlivosti a zdravotníctva zo dňa:

UZNESENIE MsZ č./2022

Mestské zastupiteľstvo v Pezinku, v zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 369/1990
Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov,

berie na vedomie

Vyhodnotenie sociálnej starostlivosti v meste za rok 2021,
v predložennom znení

a) bez pripomienok

b) s týmito pripomienkami

Vyhodnotenie sociálnej starostlivosti v meste Pezinok za rok 2021

Sociálna starostlivosť a sociálna pomoc sú dva veľmi často používané termíny v sociálnej práci. Často sa v praxi zamieňajú i napriek tomu, že sa vzťahujú k presne vymedzeným situáciám. Terminologické spojenie sociálna starostlivosť zdôrazňuje celospoločenský charakter starostlivosti. Na jej podporu existujú sociálne inštitúcie, organizácie alebo občianske združenia, ktoré vytvárajú sociálnu sieť, prostredníctvom ktorej sa sociálna starostlivosť realizuje. Sociálnu starostlivosť vo vnútri štátu môžeme chápať ako určitý dohľad či patronát štátu nad osudmi svojich občanov. Sociálna starostlivosť vystupuje ako širší pojem, pričom zahŕňa v sebe aj obsah pojmu sociálna pomoc. Zmyslom sociálnej pomoci je preklenúť sociálnu, alebo hmotnú núdzu a vrátiť občana do normálnej situácie, aby bol ďalej sám schopný riešiť svoje problémy a prevziať zodpovednosť za svoje konanie a fungovanie. Sociálna pomoc je založená na prioritnom riešení potrieb občana. Zabezpečuje sa prostredníctvom sociálnych služieb, sociálno-právnej ochrany, riešením sociálnej núdze, riešením hmotnej núdze a to prostredníctvom metód a techník sociálnej práce, ktoré má sociálna práca k dispozícii. Sociálna pomoc sa poskytuje vždy na základe individuálneho zhodnotenia a výberu vhodného postupu pri riešení konkrétnej situácie.

Ak sa človek ocitne v sociálnej alebo hmotnej núdzi má právo na takú pomoc, ktorá mu zabezpečí základné životné podmienky.

Sociálna starostlivosť v sebe zahŕňa sociálnu prevenciu, riešenie hmotnej, alebo sociálnej núdze občana. Sociálna núdza je stav, keď si občan nedokáže zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, starostlivosť o svoju domácnosť, ochranu a uplatnenie svojich práv a právom chránených záujmov, alebo kontakt so spoločenským prostredím. Vhodnými formami riešenia sociálnej núdze občana je potom napríklad poskytnutie sociálneho poradenstva, alebo vhodného druhu a formy sociálnej služby. Mesto Pezinok sa snaží eliminovať nepriaznivé sociálne situácie prostredníctvom sociálnych služieb, sociálno-právnej ochrany, riešením sociálnej núdze, riešením hmotnej núdze a to prostredníctvom metód a techník sociálnej práce. Sociálna pomoc sa poskytuje vždy na základe individuálneho zhodnotenia rizík. Pri hodnotení rizík a možností pomoci sa opierame vždy o súčasne platnú legislatívu. Najdôležitejším právnym predpisom pre činnosť nášho oddelenia je zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z., ktorý je každoročne novelizovaný a reaguje tak na aktuálne výzvy v oblasti sociálnej pomoci. Zákon o sociálnych službách upravuje povinnosť poskytovateľov sociálnych služieb, okrem iných

povinností, plniť podmienky kvality v oblasti dodržiavania ľudských práv a slobôd, procedurálnych podmienok, personálnych podmienok a prevádzkových podmienok a v nich ustanovené povinnosti (okrem iného):

- poskytovateľ sociálnej služby je povinný plánovať poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa soc. služby, viesť písomné individuálne záznamy o priebehu poskytovania sociálnej služby a hodnotiť priebeh poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby
- dodržiavať maximálny počet prijímateľov sociálnych služieb na jedného zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov
- plniť požiadavky na vnútorné prostredie budov a minimálne požiadavky na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia
- plniť všeobecné technické požiadavky na výstavbu a všeobecné technické podmienky na stavby užívané fyzickými osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
- plniť ostatné podmienky kvality v oblasti:
 - o dodržiavania ľudských práv a slobôd (hodnotených budú 3 kritéria, pre každé kritérium treba mať vypracované dokumenty na základe ktorých bude možné zhodnotiť, ako sa dodržiavajú a tiež treba pravidelne vyhodnocovať ako sa aplikujú v praxi)
 - o procedurálne podmienky (hodnotených bude 10 kritérií, pre každé kritérium treba mať vypracované dokumenty a tiež aplikačné nástroje, aby bolo možné skontrolovať ako sa priebežne a pravidelne uplatňujú v praxi)
 - o personálne podmienky (hodnotených budú 4 kritériá, pre každé kritérium treba mať vypracované dokumenty a tiež aplikačné nástroje, aby bolo možné skontrolovať ako sa priebežne a pravidelne uplatňujú v praxi)
 - o prevádzkové podmienky (hodnotených budú 4 kritériá, pre každé kritérium treba mať vypracované dokumenty a tiež aplikačné nástroje, aby bolo možné skontrolovať ako sa priebežne a pravidelne uplatňujú v praxi)
- uskutočňovať pravidelne program supervízie, tak na riadiacich pozíciách, ako aj pre pracovníkov v priamom kontakte s klientom sociálnych služieb.

Požiadavka zvyšovania kvality sociálnych služieb reaguje na trendy uplatňované v rámci EÚ a na dodržiavanie medzinárodných záväzkov SR v ľudskoprávnej oblasti.

Sociálna pomoc pre seniorov

Rôzne druhy a formy sociálnej pomoci pre seniorov patrili aj v roku 2021 naďalej k najdôležitejším prioritám v činnosti nášho oddelenia. Najčastejšou formou riešenia problémov občana v seniorskom veku, bolo poskytovanie sociálneho poradenstva, alebo poradenstvo pri výbere vhodného druhu a formy sociálnej služby a vyhotovovanie posudkov a rozhodnutí o odkázanosti na rôzne druhy sociálnych služieb. Optimálna forma starostlivosti o seniorov je starostlivosť poskytovaná v ich domácom prostredí. Väčšina starších občanov chce zostať vo svojich domácnostiach tak dlho, ako je to možné, čo závisí predovšetkým na zdravotnom stave seniora a jeho sociálnom zázemí. Napriek k súčasným a vládou deklarovaným trendom vo vývoji sociálnych služieb je poskytovať sociálne služby čo najviac v prirodzenom prostredí občana, v porovnaní s ambulatnými i terénnymi službami sú inštitucionálne sociálne služby u nás naďalej najžiadanejšími a najviac poskytovanými službami. Je pravdepodobné, že stále vysoký záujem o pobytové služby je ovplyvnený do určitej miery pasivitou ľudí pri riešení vlastnej sociálnej situácie, snahami o riešenie bytovej otázky rodiny, či celospoločenským trendom delegovať zodpovednosť rodiny na štát, čo svedčí tiež o úpadku významu úlohy rodiny v rámci celej spoločnosti. Rozhodnutie stráviť poslednú etapu života v zariadení sociálnych služieb je však stále najčastejšou formou požiadavky našich seniorov možno aj preto, že majú strach zo straty sebestačnosti a prílišnej závislosti od pomoci svojich blízkych, resp. ich absencie.

V roku 2021 Mesto Pezinok zabezpečilo posúdenie odkázanosti na sociálnu službu pre 68 seniorov, ktorým bolo celkovo vydaných 137 rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu. Najväčší záujem seniori a ich rodinní príslušníci prejavili o vyhotovenie rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby - 51 rozhodnutí a zariadení pre seniorov – 49 rozhodnutí, 36 rozhodnutí bolo vydaných pre odkázanosť na opatrovateľskú službu v domácnosti seniora a 8 pre odkázanosť na denný stacionár. Sociálne služby pre seniorov prevádzkované v Pezinku kapacitne nepostačujú záujmu, ktorí seniori prejavili. Denný stacionár sa v Pezinku ani okolí nenachádza vôbec.

Legislatívny rámec a oporu pre sociálnu prácu so seniormi nachádzame predovšetkým:

- zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Terénne a ambulantné služby

1. Opatrovateľská služba

Jednou z dôležitých, a v meste Pezinok preferovaných foriem poskytovania sociálnych služieb, je poskytovanie opatrovateľskej služby. Opatrovanie v prirodzenom prostredí si zaslúži pozornosť všetkých zainteresovaných. (z interného prieskumu 99% opýtaných (vzorka 200 respondentov) v meste Pezinok uviedlo, že chcú dožiť doma).

Počas roka 2021 sa podarilo stabilizovať počet opatrovateliek na 20, (v roku 2020 bol ich počet 17, aj keď sme mali 25 vytvorených miest). Vzhľadom k nedostatku financií sme tak do roka 2022 prišli o 5 pracovných miest, ktoré by sme, paradoxne, už vedeli obsadiť záujemkyňami. (pokles z 25 na 20).

Opatrovateľská služba podľa § 41 zákona č. 448/2008 Z. z. je sociálna služba, poskytujúca sa fyzickej osobe, ktorá:

- a) je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II .stupeň (podľa Rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu)
- b) je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách.

Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe:

- a) ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba,
- b) ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie
- c) ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu
- d) ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosu chorobou a pri ochorení touto nákazou.

Aj v roku 2021 sme boli zapojený do projektu Implementačnej agentúry MPSVaR SR – Podpora opatrovateľskej služby I - v rámci operačného programu Ľudské zdroje. Do uvedeného projektu je zapojených 12 opatrovateľiek. Zároveň sa nám podarilo úspešne zapojiť aj do ďalšieho kola - Podpora opatrovateľskej služby II - a získať finančnú podporu na mzdy pre 20 opatrovateľiek od marca 2022.

Opatrovateľská služba sa poskytuje priamo v prirodzenom prostredí prijímateľa sociálnej služby v pracovných dňoch, maximálne 7,5 hod. /denne, v čase medzi 7-16.30 hod. Úkony do služby sú uvedené v Zmluve o poskytovaní sociálnej služby medzi poskytovateľom a prijímateľom sociálnej služby.

Vzhľadom k náročnosti práce opatrovateľky mesto Pezinok v roku 2021:

- zrealizovalo 2 školenia pre opatrovateľky v spolupráci s nadáciou Memory k téme služba pre človeka s demenciou
- zabezpečilo bezplatnú masáž pre opatrovateľky v spolupráci s poslancom Jurajom Pátkom
- poskytuje bezplatný vstup na plaváreň
- štvrťročne zabezpečuje externú supervíziu pre opatrovateľky
- zriadilo bázu pre opatrovateľky na Radničnom námestí 9, miestnosť číslo 216, kde si môžu vybaviť veci, oddýchnuť si a poradiť sa.

Úhradu za opatrovateľskú službu platí občan bezhotovostne najneskôr do 15. dňa nasledujúceho mesiaca. Výška úhrady za opatrovateľskú službu je stanovená na 1,70 eur/hodinu. (podľa platného VZN č.7/2019).

V roku 2021 sa poskytovala sociálna služba – opatrovateľská služba v domácnosti v priemere mesačne 33 klientom, nových služieb bolo zahájených 12, ukončená bola 1 zmluva z dôvodu umiestnenia v zariadení opatrovateľskej služby, 2 úmrtia. Službu poskytoval personál v priemere 19 opatrovateľiek, 1 koordinátor sociálnych služieb, prijatých bolo 6 nových opatrovateľiek a 3 zamestnanci ukončili pracovný pomer. Oproti minulým rokom boli personálu poskytnuté ochranné pracovné prostriedky vrátane rúšok, respirátorov, dezinfekčných gélov a vitamínov. Počas roka boli vykonávané kontroly dodržiavania pracovného času u opatrovaných v obmedzenom režime (vzhľadom k epidemiologickej situácii). Spokojnosť s poskytovaním služby bola zisťovaná primárne telefonicky a mailom. Neboli zistené závažné nedostatky. Priemerný vek klientov, ktorým sa poskytovala opatrovateľská služba v roku 2021 bol 79 rokov.

2. Jedáleň

Jedáleň je jednou z podporných sociálnych služieb, ktorej úlohou je mobilizovať seniora, aby mohol byť čo najdlhšie nezávislým a zotrvať vo svojej domácnosti, kde sa cíti najspokojnejšie. Poskytujeme stravovanie pre občanov s trvalým pobytom v meste Pezinok. Jedáleň vytvára priestor si posedieť, porozprávať sa s rovesníkmi a pritom sa najesť v príjemnom prostredí. V samotnej jedálni sa jedlo nepripravuje, ale dováža sa od zmluvného partnera (momentálne HOOTS, s.r.o.). Stravovanie sa poskytuje na Hrnčiarskej ul. č. 44. v Pezinku, v čase od 11.30.hod. do 12.30.hod. v pracovných dňoch.

Mesto Pezinok zabezpečuje stravovanie seniorom, osobám s ťažkým zdravotným postihnutím alebo osobám s nepriaznivým zdravotným stavom prostredníctvom zmluvných dodávateľov. 23 občanov sa stravuje v jedálni. Tým, ktorí majú zhoršený zdravotný stav, obed privezú do domácnosti - 180 seniorov.

Mesto Pezinok zabezpečuje rozvoz – donášku stravy do domácnosti – v priemere 90 seniorom denne v pracovných dňoch. (za posledné dva roky nárast o 100%). Je zabezpečovaný prostredníctvom Mestského podniku služieb, ktorý stravu rozváža motorovým vozidlom prispôbeným na tento účel. Obyvatelia majú na výber z dvoch jedál v pracovných dňoch u jedného zmluvného partnera: racionálna a diabetická strava. Iný zmluvný partner ponúka jedno jedlo sedem dní v týždni.

Mesto Pezinok na základe VZN č. 7/2019 o úhradách za sociálne služby a záujmovo-vzdelávacie aktivity pre seniorov, zriadené a poskytované v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Pezinok uhrádzalo za prijímateľa 1,50 €/odobratý obed v prípade, ak prijímateľ má dôchodkom do výšky 350,00 € a 1,00 €/odobratý obed v prípade, ak má prijímateľ dôchodok v celkovej výške 350,01 – 450,00 €

3. Práčovňa

V práčovni sa utvárajú podmienky na pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva fyzickej osobe, ktorá

- nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo
- dovŕšila dôchodkový vek.

Je zriadená v objekte na Hrnčiarskej ul. č. 44. Klient si prinesie bielizeň, ktorú potrebuje vyprať a ožehliť a sám si pre ňu zasa príde. Naša zamestnankyňa mu vypratú, ožehlenú bielizeň vydá. Počas roka sa pre klientov vyprala bielizeň 68 krát (pokles o 50 % oproti minulému roku) a suma úhrad je vo výške 206,-€. Priemerný vek klientov v Práčovni bol 75 rokov. Práčovňa poskytuje pranie a žehlenie bielizne pre potreby ďalších organizácii Mesta Pezinok.

4. Prepravná služba

Podľa § 42 zákona č. 448/2008 Z. z. Prepravná služba je sociálna služba, ktorá sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá:

- a) je ťažko zdravotne postihnutá a je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo
- b) fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Prepravná služba sa poskytuje na území mesta Pezinok a priľahlých obciach počas pracovných dní, v čase od 7 hod. – do 15 hod., osobným motorovým vozidlom. Službou odľahčujeme rodinných príslušníkov pri preprave odkázaného občana - pri návšteve lekára, nemocnice, nákup do obchodu, ku kaderníkovi, pri vybavovaní úradných záležitostí a pod.

Za rok 2021 sme poskytli túto službu celkovo 176 krát pre 25 klientov a najazdili sme pri tejto službe 205 km. Celková úhrada za službu bola v sume 420,60 €. Priemerný vek klientov prepravnej služby bol 75 rokov.

Z rozpočtu Mesta sme zakúpili kancelárske potreby a zabezpečili sme OOPP pre zamestnanca prepravnej služby, (vrátane rúšok, respirátorov a dezinfekcie), údržbu a servis motorového vozidla, zabezpečili sme výmenu pneumatík podľa ročného obdobia.

5. Denné centrá

Podľa § 56 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, sa v dennom centre poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá:

- dovŕšila dôchodkový vek,
- fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom,
- rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

V dennom centre sa v roku 2021 zabezpečovala najmä záujmová činnosť. Každé z centier má vlastný samosprávny orgán skladajúci sa zo zvolených členov centra, ktorý zodpovedá za činnosť centra a hospodárenie s finančnými prostriedkami (finančné prostriedky z príspevkov Mesta). Spomedzi nich je vybraný koordinátor denného centra, ktorý komunikuje s pracovníkmi MÚ. Koordinátorky spolu s členmi centier usporadúvajú besedy, prednášky na témy týkajúce sa zdravia, výživy, kultúry, zaoberajú sa rôznymi ručnými prácami, hrajú spoločenské hry, alebo iba tak rozoberajú rôzne témy, ktoré ich momentálne zaujímajú. Organizujú turistické, spevácke krúžky (podľa požiadaviek členov), v ktorých si seniori udržujú i rozvíjajú svoju telesnú i duševnú kondíciu. Členovia centier sa stretávajú na spoločných posedeniach pri príležitosti rozličných sviatkov a životných jubileí. Podľa záujmu navštevujú krásne miesta na Slovensku.

V roku 2021 sme s podporou Nadácie SPP zrealizovali projekt „Film mojej mladosti“, ktorého cieľom bolo oživenie programu denných centier a zároveň podpora medzigeneračných vzťahov prostredníctvom vedomostných kvízov a premietania klasických filmov z obdobia mladosti seniorov.

Mesto Pezinok má zriadené 4 denné centrá: Denné centrum Kollárova 1/A, Denné centrum Hrnčiarska 44, Denné centrum Orešie a Denné centrum Cajlanská 95. Aktivity denných centier aktivizovali našich občanov aj napriek pandemickej situácii. V spolupráci s MUDr. Adrianou Šimkovou sme rozbehli na Slovensku ojedinelý projekt – učenie merania tlaku a cukru. Vyškolení seniori budú pomáhať ďalším občanom v prevencii srdcovo – cievnych chorôb.

Pobytové služby

1. Zariadenie opatrovateľskej služby

Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) poskytuje sociálnu službu **na určitý čas** plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. Podľa § 36 ods.2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa v ZOS:

a) poskytuje:

1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
2. sociálne poradenstvo
3. sociálna rehabilitácia
4. ošetrovateľská starostlivosť
5. ubytovanie
6. stravovanie
7. upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva

b) vytvárajú podmienky na úschovu cenných vecí

Okrem služieb vyplývajúcich zo zákona, majú klienti možnosť objednať si doplnkové služby:

- pedikúra, manikúra, masáž a kadernícke služby priamo do zariadenia, alebo v prevádzke poskytovaných služieb (s pomocou prepravnej služby)
- duchovné služby (omše, spovede, osobné rozhovory s kňazom alebo farárom), ktoré sú zabezpečované priamo v ZOS
- Zdravotnícke služby (odber krvi, preväzovanie rán, infúzie) cez ADOS
- Rehabilitácie

Zariadenie opatrovateľskej služby (ďalej ZOS) na Komenského 23 má kapacitu 18 miest v deviatich izbách, z toho je päť dvojlôžkových, dve trojlôžkové a dve jednolôžkové izby. (jedna z nich prioritne ako izolačka).

Celodenné stravovanie v Zariadení opatrovateľskej služby zabezpečuje od 1.1.2017 dodávateľským spôsobom HOOTS, s.r.o., ktorá podľa zákona č. 448/2008 zabezpečuje v zariadení s celoročnou pobytovou sociálnou službou celodenné stravovanie, a to: raňajky, obed, a večeru, a dve ďalšie jedlá, pri diétnom stravovaní tri ďalšie jedlá.

ZOS poskytlo v roku 2021 službu pre 36 klientov, (pobytová a odľahčovacia), 3 prešli do iných zariadení sociálnych služieb (ZpS), 10 klienti ukončili pobyt v ZOS z dôvodu návratu do prirodzeného prostredia, 11 klienti zomreli. Vyradených z evidencie doručených žiadostí o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby bolo 15 žiadateľov - (úmrtie, umiestnenie v inom zariadení).

Voľnočasové aktivity boli limitované platnými nariadeniami RUVZ. Napriek situácii sa nám podarilo:

- Zorganizovať 5 koncertov v areáli zariadenia pre ZOS a MŠ Bystrická (suplovali sme deťom tradičné výchovné koncerty)
- Zorganizovať divadelné predstavenie známych televíznych hviezd (Belešová, Pomajbo)
- Zorganizovať trikrát letné kino pre klientov a ich príbuzných v areáli zariadenia
- Zorganizovať maliarsky workshop v areáli zariadenia, ktorý viedli členovia Pezinského kreatívu
- Zorganizovať raz mesačne: pečenie koláčov, langošov, varenie punču

Vytvorili sme whatsappovú skupinu pre príbuzných na informovanie o dennom dianí v našom zariadení. Návštevy, limitované podľa platných nariadení RUVZ, môžu klienti prijímať v areáli zariadenia alebo v zimnej záhrade.

V tomto roku sa nám s podporou Nadácie ZSE podarilo zrealizovať projekt „Film mojej mladosti“, ktorého cieľom bolo spestrenie života seniorov a zároveň podpora vzťahov s ich rodinnými príslušníkmi prostredníctvom spoločných rozhovorov a premietania klasických filmov z obdobia mladosti seniorov.

2. Nocľaháreň

Poskytovanie sociálnych služieb v nocľahárni je jednou z foriem sociálnej služby, ktorá sa poskytuje v nevyhnutných a krízových situáciách. Mesto Pezinok poskytuje bývanie klientom na Bratislavskej ul. č. 22. V nocľahárni sa poskytuje ubytovanie na účel prenocovania, sociálne poradenstvo, sú vytvorené podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín. V našej nocľahárni uplatňujeme nízkoprahový prístup, preto je pomoc dostupná aj sociálne

vylúčeným skupinám ľudí bez prístrešia, ktorí nie sú schopní splniť podmienky pre vstup do iných zariadení. Platba za nocľah je podľa platného VZN 7/2019.

Kapacita tohto zariadenia je 17 miest z toho 5 miest pre ženy a 12 miest pre mužov. Tak ako po iné roky Mesto Pezinok dostáva z rozpočtu MPSVaR finančný príspevok na financovanie sociálnej služby v nocľahárni, čo však predstavuje iba časť z celkových nákladov na prevádzkovanie tohto zariadenia. Napriek tomu, že toto zariadenie poskytuje možnosť ľuďom bez domova vyspať sa v čistej posteli, osprchovať sa, pripraviť si teplé jedlo, prezliecť sa, nie je najmä v letných mesiacoch plne využívaná. Aj napriek takto nastaveným minimálnym podmienkam niektorí jedinci uprednostňujú radšej život na ulici, bez akýchkoľvek obmedzení, ktoré musia klienti v akomkoľvek zariadení (i keď len minimálne) dodržiavať.

V roku 2021 sa podarilo zrealizovať nevyhnutné, drobné stavebné úpravy – sanáciu omietok vo viacerých izbách, sanácia podláh v ženskej časti ubytovne, renovácie sociálnych zariadení v mužskej časti, maľovanie. Tiež sme zakúpili novú posteľnú bielizeň, novú práčku, nakoľko starú už nebolo možné opraviť, zabezpečili sme germicídny žiarič, potrebný na dezinfekciu priestorov a iné drobné veci potrebné k chodu a prevádzke zariadenia.

Sociálna pomoc pre deti a rodiny

Sociálna práca sa venovala hlavne primárne sociálne znevýhodneným rodinám, zaujímala sa o príjmy, hospodárenie s nimi a o prítomnosť určitých abnormalít u detí alebo dospelých. Aj v súčasnosti je rodina centrom pozornosti sociálnej práce, ktorá sa zameriava na obnovu sociálneho fungovania prostredníctvom, alebo pomocou rodinného systému a na obnovu sociálneho fungovania rodiny ako celku. Rodina je najbližšie a najvplyvnejšie prostredie, ktoré už od narodenia, neskôr počas vývoja a dospievania utvára, formuje osobnosť a správanie človeka. Pre každého človeka predstavuje súkromný priestor, do ktorého jednotlivec patrí a do ktorého by mu nemal nikto zasahovať. Je primárnou skupinou, do ktorej sa človek rodí a v ktorej vyrastá spolu s ostatnými členmi. Členovia takejto skupiny sú spätí silnými väzbami a dôvernou komunikáciou, čo spôsobuje intenzívnejšie formovanie osobnosti jednotlivca. Všeobecne ju tvoria dve alebo viaceré osoby spojené manželskými, pokrvnými alebo adoptívnymi záväzkami. V rodine sa vytvára vlastné kultúrne prostredie, ktoré formuje osobnosť detí. Ale je aj obrazom doby a jej politických, sociálnych,

ekonomických, kultúrnych, ekologických a iných podmienok a zásad. Rodina je prvá skupina, ktorej členom sa človek stáva hneď po svojom narodení. Hlavnou úlohou a poslaním rodiny je výchova a starostlivosť o dieťa. Podľa nášho názoru, osobných skúseností, rodina je dnes veľmi ohrozená. Nie vždy je schopná plniť si svoje spoločenské funkcie, je čoraz viac vystavená nepriaznivému vplyvu ekonomickej a spoločenskej disharmónii v našej spoločnosti. Rodina je veľmi ovplyvňovaná a formovaná spoločnosťou. Nezastupiteľné miesto pri charakterizácii rodiny je pojem domov. Význam tohto miesta i jeho špecifiká od počiatku vplyvajú na psychiku dieťaťa. Domov je tam, kde má dieťa svoje miesto. Z toho dôvodu je veľmi dôležitá podpora rodiny, jej celistvosti, aby deti nestrácali jej zázemie.

V roku 2021 zabezpečilo mesto Pezinok cez letné prázdniny, 4 výlety pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, Cca pre 25 detí. Uskutočňovali sa za súčinnosti MsP - prevencie. Aj v roku 2022 by sme chceli zabezpečiť podľa možnosti aj viac výletov, /turistiku, športové hry a iné/.

Už dlhšie obdobie môžeme pozorovať pri práci s rodinami, že mnohé rodiny majú problém s uplatnením sa na trhu práce a z toho dôvodu musia existovať mnohokrát zo svojich ušetrených finančných zdrojov, s pomocou blízkej rodiny, čím dokážu udržať bývanie a zabezpečiť základné životné potreby. No postupom času v dôsledku nezamestnanosti členov rodiny, ich životná úroveň klesá a prichádza aj k finančnému zadĺženiu rodín.

Rodina, ako základná bunka spoločnosti by mala plniť dôležité úlohy a funkcie, ktoré sú nenahraditeľné najmä vo vzťahu k deťom. Ak niektorú, alebo viacero z týchto funkcií prestane rodina plniť stáva sa dysfunkčnou a potrebuje odbornú pomoc. V prípade, že rodina sa vzhľadom k problémom stane afunkčnou, čo spôsobuje dieťaťu v mnohých prípadoch ohrozenie v samotnej existencii, pre dieťa je v tomto prípade vhodnejšie hľadať možnosti umiestnenia v blízkej rodine, poprípade ho vyňať z rodinného prostredia úplne a pracovať s rodinou na obnove jej funkčnosti pre návrat dieťaťa do rodinného prostredia.

Legislatívny rámec a oporu pre sociálnu prácu s rodinou nachádzame predovšetkým:

- v zákone č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- v zákone č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- v zákone č. 544/2010 o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- v zákone č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov

V oblasti pomoci deťom a rodinám vykonávame najmä činnosti:

- starostlivosť o rodinu a deti poskytovaním sociálneho poradenstva, poradenstva v oblasti sociálno-ekonomických problémov, v oblasti náhradnej rodinnej starostlivosti, v oblasti profesionálneho rodičovstva, poskytovanie sociálnej pomoci pri riešení problémových sociálnych situácií, poskytovaním krízovej intervencie
- spolupôsobenie pri výkone ochranných alebo výchovných opatrení
- vybavovanie dotácie /príspevok na stravu, školské potreby a motivačný príspevok resp. štipendium/ pre deti z rodín v hmotnej núdzi a z rodín s príjmom do výšky životného minima
- vykonávanie osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi občanom, ktorí nevedia hospodáriť s finančnou hotovosťou, alebo by finančný príspevok nepoužili na určený účel
- vykonávanie osobitného príjemcu prídavku na dieťa v prípade zanedbávania povinnej školskej dochádzky
- vybavovanie žiadostí o poskytnutie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi po predchádzajúcom prešetrení sociálnej situácie občana a následné vypracovanie rozhodnutí
- vybavovanie žiadostí o poskytnutie jednorazovej finančnej pomoci po predchádzajúcom prešetrení sociálnej situácie občana a následné vypracovanie rozhodnutí
- šetrenie úrovne starostlivosti o ťažko zdravotne postihnutých občanov priamo v domácnosti
- šetrenie úrovne starostlivosti o deti v náhradnej rodinnej starostlivosti, šetrenie rodinných pomerov a možností návratu dieťaťa späť do rodiny, alebo iného náhradného rodinného prostredia

- spolupráca s detskými domovmi, kde sú umiestnené deti z nášho mesta, spolupráca na tvorbe individuálneho plánu rozvoja dieťaťa
- spolupráca s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo veciach sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately a v pomoci v hmotnej núdzi
- prevencia riešenie zneužívania psychotropných a iných návykových látok
- zabezpečovanie pochovania občana, ktorého pochovanie nezabezpečí nikto iný.

Vzhľadom na aktuálny už v podstate dlhodobý problém ochorenia COVID – 19 /od r. 2020/ a s ním spojené vykonávané celoštátne opatrenia, spôsobilo to, že veľa rodín sa dostalo do finančnej núdze /z dôvodu zatvorených prevádzok, znižovania stavu pracovníkov a iné/. Rodičia si museli hľadať nové zamestnania, niektorí majú aj dve , tri práce aby zabezpečili aspoň základne životné potreby rodiny. Dôsledkom je, že rodičia vzhľadom k zabezpečovaniu finančných prostriedkov nemajú časový priestor na dostatočné venovanie sa deťom, riešeniu problémov, odkontrolovaniu ako ich dieťa trávi voľný čas či už vonku ako i na sociálnych sieťach atď.

Ochorenie a opatrenia mali za následok zatvorenie škôl a deti mali školské vyučovanie online/ formou - distančné vyučovanie. Od roku 2020 môžeme sledovať zhoršenie situácie u maloletých, mladistvých /do 18r. veku/ čo sa týka správania, požívania návykových látok /alkohol, cigarety, žuvací tabak/, „ záškoláctvo“ /neprihlasovanie sa na dišt. vyučovanie/ taktiež zvýšenie agresivity u detí či už voči sebe tak i voči okoliu pričom nezanedbateľnou príčinou agresivity u detí sú práve sociálne problémy v rodine.

Snažili sme sa komunikovať so školou, s rodinami, deťmi. Veľa detí uvádzalo, že dištančné vyučovanie im nevyhovuje, nedokážu sa dobre sústrediť, ovplyvňuje ich aj to, že sú v domácom prostredí, kde veľa krát je viac detí prihlásených na vyučovanie.

Určite je potrebné v roku 2022 riešiť tento aktuálny stav /podľa nášho názoru akútny stav/ formou prevencie na všetkých úrovniach omnoho častejšie/aktívnejšie, nielen na školách ale aj mimo škôl a školských zariadení. Veríme, že v spolupráci s MsP – prevenciou a ďalšími inštitúciami, organizáciami, bude viac priestoru pre efektívnejšie vykonávanie prevencie, riešenie potrieb detí /problémov/, predchádzanie vzniku patologických javov.

Naše oddelenie aj v roku 2021 riešilo niekoľko prípadov poskytnutia finančnej pomoci do rodín, ktoré sa ocitli v hmotnej núdzi. Mesto Pezinok môže poskytovať finančnú pomoc rodinám a občanom v súlade so zákonom č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi a tiež v súlade s VZN č. 8/2019. V roku 2021 sme riešili celkovo 19 žiadostí o poskytnutie finančnej pomoci, ktorú žiadatelia mohli použiť na zakúpenie školských potrieb, nevyhnutného vybavenia domácnosti, základného ošatenia, mimoriadne liečebné náklady, alebo na úhradu mimoriadnych nákladov na zmiernenie nepriaznivých následkov. Vyhoveli sme v 12 prípadoch a v 7 prípadoch sme dávku nepriznali, nakoľko žiadatelia nespĺňali podmienky pre poskytnutie dávky v zmysle zákona alebo VZN.

V roku 2021 Mesto Pezinok nezabezpečovalo pochovanie občanov, ktorí zomreli na území nášho mesta, nakoľko všetko zariadila blízka rodina.

V roku 2021 boli 23 rodinám so 42 deťmi poskytnuté štátne príspevky na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a ohrozeného sociálnym vylúčením a na dotáciu na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa a ohrozeného sociálnym vylúčením. Na tieto príspevky majú nárok žiaci, ktorých rodičia poberajú dávku v hmotnej núdzi a taktiež žiaci, ktorých rodičia majú nízky príjem a ich príjmy nedosahujú výšku

Neplnením povinnej školskej dochádzky detí a žiakov vzniká ohrozovanie mravnej výchovy maloletých. Aj v roku 2021 sme sa zamerali na preventívnu činnosť. Spolu s príslušníkmi Mestskej polície sme pravidelne navštevovali školy. Monitorovali sme najmä školy, kde sa s neplnením povinnej školskej dochádzky stretávajú najviac. Poskytovali sme poradenskú činnosť pedagógom a tiež rodičom. Základné školy v meste Pezinok sú opakovane informované o postupoch a povinnostiach, ktoré vyplývajú z neplnenia povinnej školskej dochádzky, o internom predpise Okresnej prokuratúry, kde po presiahnutí 100 neospravedlnených hodín v školskom roku, vzniká povinnosť podania trestného oznámenia na rodičov maloletého za ohrozovanie mravnej výchovy maloletých.

Riešili sme tiež problémy so zneužívaním alkoholu mladistvými. V tejto súvislosti sme uskutočnili pohovory s rodičmi maloletých a maloletými, ktorí boli prichytení orgánmi činnými v trestnom konaní pri zneužívaní alkoholu.

Tak ako predchádzajúce roky aj v tomto roku sme museli riešiť rôzne problémy občanov, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a nevedeli si sami svoje problémy vyriešiť. Niektoré prípady bolo potrebné riešiť v spolupráci s ÚPSVaR Pezinok, či už pri uplatňovaní si zákonných nárokov, alebo s oddelením SPOD a SK pri sanácii rodinného

prostredia. Taktiež sme boli požiadaní ÚPSVaR Pezinok odd. sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o súčinnosť pri riešení krízových situácií v rodinách, kde by hrozilo vyňatie dieťaťa z rodinného prostredia.

Návštevy v rodinách sa uskutočňovali najčastejšie z dôvodu šetrenia rodinných pomerov a sociálnych pomerov v rodinách kde hrozí vyňatie dieťaťa z rodinného prostredia, taktiež pre účely konania štátnych orgánov, ktoré slúžili ako podklad pri konaniach vo veciach trestného konania, rozvodoch, konanie o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu, úpravách výživného, pri výkone opatrovníctva ľudí s mentálnou dizabilitou, ktorých navštevujeme každoročne a kontrolujeme ako je postarané o týchto ľudí zo strany opatrovníka. Okresný súd Pezinok dvom nesvojprávnym občanom ustanovil za opatrovníka Mesto Pezinok, ktorých zastupujeme a spravujeme ich majetok. Ďalej navštevujeme žiadateľov o náhradnú rodinnú starostlivosť, prípadne vykonávame šetrenie v rodinách za účelom zhodnotenia možnosti návratu dieťaťa späť do rodiny, ktoré už bolo z rodiny vyňaté.

Za účelom podpory a udržiavania kontaktov s deťmi, ktoré sú umiestnené v detských domovoch sme v roku 2021 deti nenavštevovali, nakoľko boli sprísnené pandemické opatrenia. Sme v neustálom kontakte s ÚPSVaR a spolupracujeme pri riešení prípadných potrieb detí, či ich primárnych rodín. V zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sme navštívili 2 deti v spolupráci s pracovníkmi SPODaSK Pezinok. Viac sa nám vzhľadom k nepriaznivej pandemickej situácii nepodarilo navštíviť. V súvislosti s praktickým uplatňovaním zákona o sociálno-právnej ochrane poskytujeme na našom oddelení tiež poradenstvo ohľadom možností výkonu rôznych foriem náhradnej rodinnej starostlivosti.

Sociálna pomoc pre ľudí bez domova a nezamestnaných

Absolútna chudoba predstavuje jeden z vážnych globálnych problémov ľudstva. Už dlhé roky však existuje forma absolútnej chudoby aj v najvyspelejších štátoch sveta. Jednu z jej foriem predstavuje bezdomovectvo, ktoré sa zaradilo medzi problémy postmodernej spoločnosti v mnohých štátoch sveta. Mnoho ľudí bojujúcich s existenčnými problémami žije na uliciach miest. V štátoch „západného sveta“ je tento fenomén viditeľný dlhšie, v štátoch „východného bloku“ sa bezdomovectvo stalo viditeľným problémom až v období spoločenskej transformácie po roku 1989. Slovenská republika nie je výnimkou, bezdomovectvo sa stalo súčasťou našej spoločnosti.

Bezdomovectvo je svojou podstatou poruchou sociálneho fungovania, čiže poruchou rovnováhy medzi kapacitou zvládania jedinca a požiadavkami prostredia. Problémy bezdomovectva a chudoby je v prvom rade treba riešiť systémovo a komplexne z hľadiska sociálnej politiky. Žiaden z európskych štátov doposiaľ nevyriešil tieto problémy a preto je nevyhnutná aj medzinárodná a medzirezortná spolupráca. Ak chceme v rámci sociálnej práce profesionálne pracovať s ľuďmi bez domova je nevyhnutná snaha o ich sociálnu inklúziu, ale tiež je nevyhnutné poznať charakteristiky a zákonitosti ich subkultúry so zachovaním individuálneho prístupu. Je nutné poznať ich prirodzené prostredie, mentalitu, životný príbeh, všeobecné pozadie tohto javu, postoje verejnosti, možnosti sociálnej intervencie.

Podľa nami vedenej databázy ľudí bez domova predpokladáme, že v súčasnosti sa len v našom meste nachádza približne 50 ľudí bez domova (nie na ulici).

Sociálna pomoc pre túto skupinu obyvateľstva je v meste Pezinok poskytovaná cez:

- poskytnutie prístrešie v Nocľahárni na Bratislavskej ulici 22. (podrobne popísanej vyššie v časti pobytové služby)
- poskytnutie poradenstva, (východiskový bod pri prvom kontakte s ľuďmi bez domova.) Poskytujeme informácie, ktoré u klientov absentujú a môžu prispieť k vyriešeniu jeho aktuálneho problému. V neposlednom rade je možné klientov posúvať a informovať o všetkých službách, ktoré majú možnosť využiť
- pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri podávaní žiadostí o pomoc v hmotnej núdzi, pri zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie, pri vybavovaní invalidných, starobných dôchodkov, pri podávaní žiadostí do zariadení, pri zabezpečení lekárskej starostlivosti.

Niektorí klienti odišli zo zariadení, alebo od svojich blízkych (napr. občan bez domova, známy ako tancujúci pred obchodným domom) i niekoľkokrát po sebe a viac im vyhovuje život na ulici. Preto ide o dlhodobú prácu.

Aktivačné práce sme v roku 2021 vykonávali len v súlade so zákonom 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi a to z dôvodu, že sa nám nepodarilo nájsť potrebný počet UoZ, ktorí sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie a zároveň poberajú dávku v hmotnej núdzi a splnili podmienky určené zákonom 5/2004 o službách zamestnanosti. Mesto Pezinok podľa § 12 Zákona 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi uzatvorilo Dohodu o podmienkach

vykonávania menších obecných služieb pre obec s uchádzačmi o zamestnanie, ktorí nespĺňali podmienky na podpísanie Dohody s ÚPSVaR. V tejto aktivite bude Mesto Pezinok pokračovať aj v roku 2022. Mesto Pezinok uzatvorilo s ÚPSVaR Dohodu o podmienkach vykonávania aktivačných prác na základe § 10 Zákona 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi. V rámci tejto dohody si poberatelia dávky v hmotnej núdzi odpracovali svoju základnú dávku.

Cieľom realizovania uvedených aktivít bolo zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených UoZ a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku, čo je pre občana okrem finančného aj morálne ocenenie, že je užitočný a má možnosť zaradiť sa do spoločnosti. Nezanedbateľná je aj možnosť zlepšenia finančnej situácie rodiny. Ak UoZ absolvuje niektorý z uvedených programov a preukáže ozajstný záujem o prácu a určitú zručnosť, má vysokú šancu reálne sa zamestnať.

Aktivační pracovníci boli zaraďovaní najmä na údržbe a zlepšovaní životného prostredia v meste, išlo najmä o úpravu a čistenie detských ihrísk, údržbu chodníkov, verejných priestranstiev a pod., ďalej boli pridelení na jednotlivé základné a materské školy, na štadión.

Celkovo bolo v roku 2021 do aktivačných prác formou menších obecných služieb pre obec a dobrovoľníckej služby zaradených 37 aktivačných pracovníkov.

Trest povinnej práce

Mesto Pezinok vykonáva funkciu poskytovateľa práce na základe § 4 ods. 2 zákona č. 528/2005 Z. z. o výkone trestu povinnej práce a o doplnení zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o výkone trestu povinnej práce). V rámci trestu povinnej práce je odsúdený povinný osobne, vo svojom voľnom čase a bez nároku na odmenu vykonať práce v prospech obce v rozsahu určenom súdom. Dohodnutým druhom práce je verejnoprospešná činnosť ako napr. úprava verejných priestranstiev, pomocné stavebné práce, upratovacie a čistiace práce. V roku 2021 sprostredkovalo Mesto Pezinok výkon trestu povinnej práce pre 39 odsúdených.

Zámerom práce oddelenia sociálnej starostlivosti bolo aj v roku 2021, aby potreby občanov boli vhodnou formou pomoci a starostlivosti uspokojené a viedli k podpore občana v jeho nezávislom a zmysluplnom živote.